

Quickscan flora en fauna Windpark Limagrain

Projectnummer S

26 februari 2025, rev. 02

Auteur

Opdrachtgever

Zeeuwind
Postbus 5054
4380 KB Vlissingen

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
1.1	AANLEIDING.....	3
1.2	WETTELIJK KADER	3
1.3	DOEL ONDERZOEK	3
1.4	LEESWIJZER.....	3
2.	WERKWIJZE.....	4
3.	BUREAUSTUDIE	5
3.1	GEBIEDSBESCHERMING.....	5
3.2	SOORTBESCHERMING.....	7
4.	RESULTATEN VELDONDERZOEK.....	8
4.1	BIOTOPEN EN SOORTEN	10
4.2	WAARGENOMEN EN TE VERWACHTEN SOORTEN	11
5.	TOETSING VAN HET PROJECT AAN DE NATUURWAARDEN	12
5.1	BESCHRIJVING GEPLANDE ACTIVITEIT	12
5.2	TOETSING GEBIEDSBESCHERMING NATURA 2000	12
5.3	TOETSING SOORTBESCHERMING	12
5.3.1	<i>Vogelrichtlijnsoorten</i>	<i>12</i>
5.3.2	<i>Vleermuizen.....</i>	<i>13</i>
5.3.3	<i>Grondgebonden zoogdieren.....</i>	<i>13</i>
5.3.4	<i>Amfibieën en reptielen</i>	<i>14</i>
5.3.5	<i>Vissen</i>	<i>14</i>
5.3.6	<i>Planten</i>	<i>14</i>
5.3.7	<i>Overig beschermde soorten</i>	<i>14</i>
6.	VOORZORGSMATREGELEN	15
6.1	MITIGERENDE MAATREGELEN	15
6.2	BEOORDELING VERGUNBAARHEID.....	16
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	19
	LITERATUUR.....	20
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	21

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Zeeuwind is voornemens om op huidige agrarische gronden in Rilland (gemeente Reimerswaal) een Windpark voor energieleverantie van Limagrain te realiseren. Hiervoor dient op het terrein voorbereidend werk te worden verricht, het windpark worden gebouwd en beheerd.

In dit kader heeft Buijs Eco Consult in opdracht van Zeeuwind een quickscan flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming (thans opgenomen in de Omgevingswet) verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde planten- en diersoorten binnen het projectgebied.

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de (en per 01/01/2017 in werking getreden en op 1 januari geheel en beleidsneutraal opgenomen in de Omgevingswet) Wet natuurbescherming is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen/ niet bestendig beheer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Voor bestendig beheer kan worden aangesloten bij uitvoering van de werkzaamheden die vallen onder een geldige gedragscode, mits de natuurwaarden bekend zijn en behouden blijven.

Het doel van deze natuurwetgeving is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade aan (zwaarder) beschermde soorten niet te voorkomen is, is een Omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. of een vergunning inzake gebiedsbescherming in het geding is. (Zie bijlage 1 voor nadere toelichting van het Wettelijk Kader). Of de aanvraag van een vergunning(en) in het kader van de Omgevingswet kan worden verleend/ vergund wordt beoordeeld door de provincie; Provincie Zeeland.

1.3 Doel onderzoek

Het doel van deze quickscan is het analyseren of in het plangebied beschermde natuurwaarden in het geding zijn. Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden die door de voorgenomen ingreep/ontwikkeling met de bepalingen in de Omgevingswet en daaronder van toepassing zijnde besluiten/regelingen kunnen ontstaan. En verder het bepalen of de aanvraag van een Omgevingsvergunning (gebiedsbescherming excl. stikstofdepositie dan wel in kader van soortbescherming) aan de orde is.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op gevolgde werkwijze. Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied. Hoofdstuk 4 gaat in op de resultaten van het veldbezoek. Hoofdstuk 5 beschrijft de toetsing van de ingreep aan Omgevingswet en onderliggende besluiten/regelingen. Hoofdstuk 6 beschrijft de mitigerende maatregelen en een doorkijk naar mogelijkheden ten aanzien van vergunningverlening, en in Hoofdstuk 7 de conclusies en aanbeveling. De wettelijke achtergronden van de Omgevingswet aangaande flora en fauna zijn beschreven in bijlage 1.

2. Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Omgevingswet op te sporen bij herinrichting van /aanpassingen in het gebied dient er een antwoord te komen op de volgende vragen:

1. Ligt het plangebied in beschermd natuurgebied? Zo ja welke beschermde habitats en evt. aangewezen soorten gelden voor dit gebied. En zijn aangewezen soorten binnen dit gebied te verwachten?
2. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Onder welk beschermingsregime vallen deze soorten?
3. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de beschermde (aangewezen) soorten? En geldt wellicht een algemene vrijstelling voor een of meerdere soorten?
4. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde habitats en/of soorten worden voorkomen of verzacht?
5. Indien de duurzame staat van instandhouding van beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
6. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden, of kan gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden worden de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Verkenning beschikbare gegevens

De eerste werkstap bestaat uit een check op aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten op basis van verspreidingsgegevens van mogelijk voorkomende beschermde plant- en diersoorten (bureaustudie).

Stap 2. Veldbezoek

Er is op 23 november 2023 een veldbezoek overdag gebracht aan het plangebied en de omgeving. Hierbij is op, basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen. Vervolgens is op 9 april, en 3 juli 2024 een vervolgbezoek verricht om aanwezigheid/afwezigheid van haas verder te kunnen beoordelen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de algemene beschrijving van de voorgenomen ingreep, potentiebeoordeling en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 de (mogelijke) effecten (vernietiging, doden verstoring, vernieling) op de aangetroffen en verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

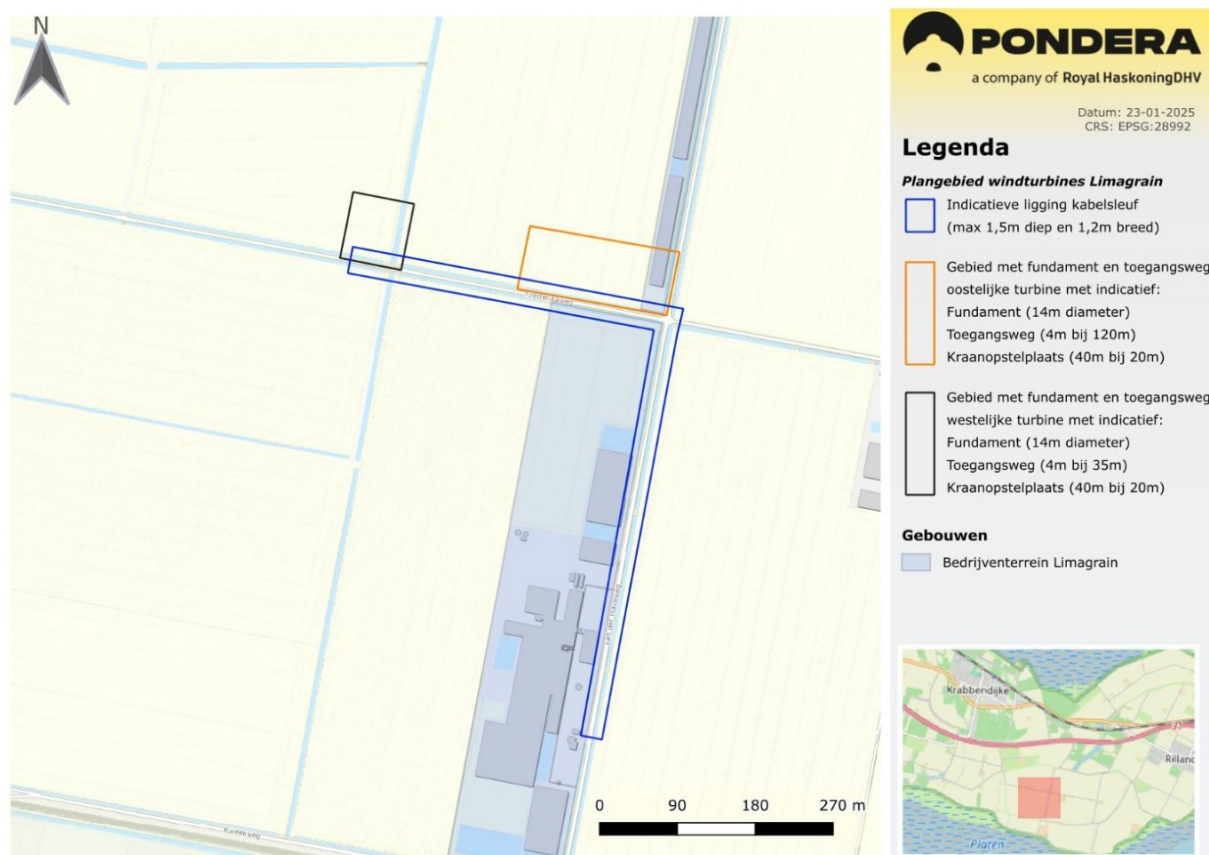
Stap 4 Conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de aanwezige soorten

Op basis van stap 1 tot en met 3 worden conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van de verbodsbepalingen zoals genoemd in de Omgevingswet (en onderliggende besluiten/regelingen) en de te nemen vervolgstappen.

3. Bureaustudie

Het plangebied ligt in gemeente Reimerswaal ten zuidoosten van de dorpskern van Krabbendijke en juist ten westen van dorpskern Rilland. Het plangebied is gelegen direct ten noorden van de Frederikaweg, in het werkgebied van Limagrain (in blauwe contour van figuur 3.1, die zich visueel doorzet op de stippellijn) en ten noorden van de Westerschelde.

De exacte inrichting van de bouwplaatsen en het kabeltracé voor de windturbines zijn nog niet bekend. Vermoedelijk zal gewerkt worden met een kraanopstel/bouwplaats op en rondom de turbinelocaties. Het kabeltracé loopt vanaf deze twee turbine locaties langs de polderwegen in de richting van het Limagrain gebouw (zie figuur 3.1).

Afbeelding 3.1 Globale ligging plangebied (bron opdrachtgever) met in geel en zware contour globale turbinelocaties en in blauw het kabeltracé naar Limagrain

3.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen in Natura2000 (zie afbeelding 3.2). Er zijn als gevolg van het project geen effecten denkbaar op dit Natura 2000-gebied.

Westerschelde & Saeftinghe is het meest nabij gelegen N2000 gebied (op > 1,0 km afstand) van het plangebied. Oppervlakteverlies, versnippering, verstoring zijn vanwege de afstand op voorhand uitgesloten.

Andere Natura 2000 gebieden Yerseke en Kapelse Moer, Oosterschelde, Veerse Meer liggen op nog grotere afstand van het projectvoornemen.

Binnen het plangebied is geen sprake van aanwezigheid/beschermd functies van/voor habitatsoorten voor Westerschelde & Saeftinghe (nauwe korfslak, zeeprk, rivierprk, fint, bruinvis, grijze zeehond, en gewone zeehond en groenknolorchis). De meeste van deze habitatrichtlijnsoorten zijn gebonden aan groot open water wat in het plangebied afwezig is. Daarnaast is er geen sprake van geschikt habitat voor de nauwe korfslak en/of groenknolorchis in/op intensief (en in monocultuur) agrarisch gebruikte gronden waardoor deze ook afwezig worden geacht en worden bevestigd door afwezigheid van waarnemingen uit NDFF waardoor in het plangebied en negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Eveneens is er geen sprake van aanwezigheid van broedplaatsen van aangewezen broedvogelsoorten. (o.a. Lilipaly e.a. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2023).

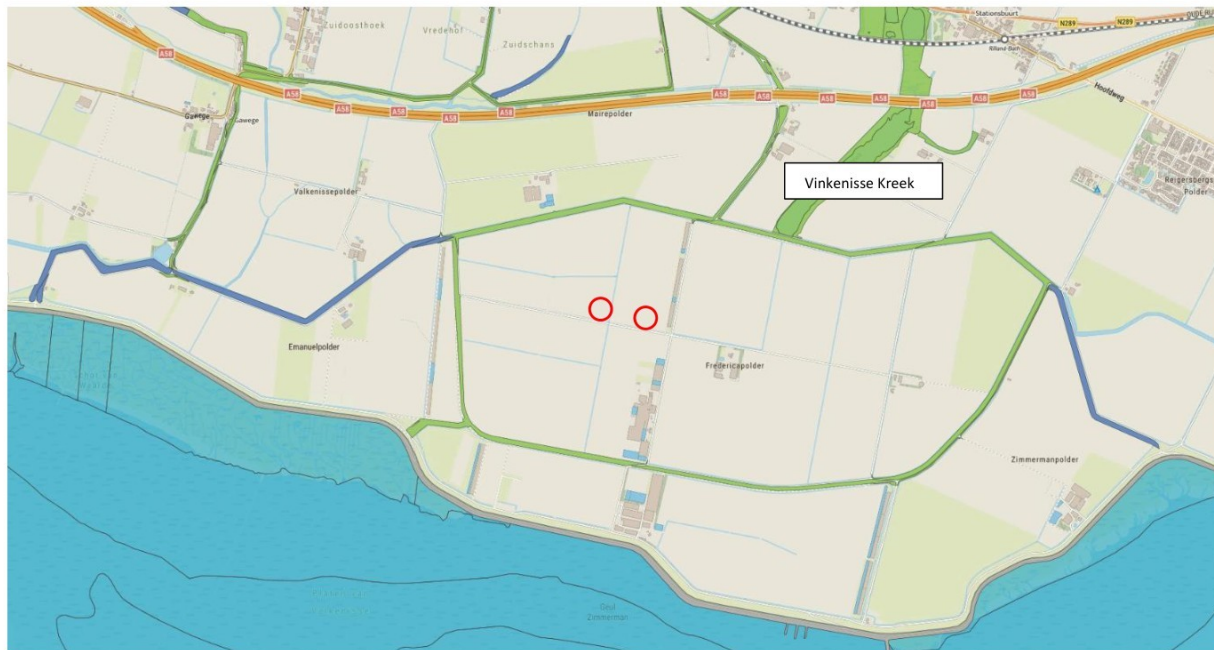
Ook binnendijkse Hoogwatervluchtplaatsen van aangewezen niet broedvogels zijn tijdens de veldbezoeken van het nader onderzoek niet aangetoond binnen het plangebied.

Afbeelding 3.2 Ligging plangebied (globaal in rode contour) ten opzichte van Natura 2000 (bron kaarten Zeeland)

Natuur Netwerk Nederland

Het planvoornemen ligt ook niet binnen NNN (of binnen de afwegingszone voor NNN (niet zijnde binnendijken) van 100 meter). Zie afbeelding 3.3. De kortste afstand bedraagt ca. 600 m¹ (tot een van de binnendijken) de afstand tot Vinkenisse kreek bedraagt ca. 800 m¹.

Afbeelding 3.3 Globale ligging van het plangebied (in rode contour) ten opzichte van NNN (bron: kaarten Zeeland)

3.2 Soortbescherming

Op basis van verspreidingsatlassen (verspreidingsatlas.nl, NDFF, en telmee.nl) zijn aanwijzingen aangetroffen over de aanwezigheid van Habitatrichtlijnsoorten in de omgeving van het plangebied, waaronder (bruinvis in de wateren van de Westerschelde) en vleermuizen. Ten noorden en westen van plangebied is ook buizerd waargenomen alsmede overig beschermde soorten waargenomen zoals egel en diverse muissoorten (bron: telmee.nl). In de beplanting in en grenzend aan het plangebied kunnen eveneens andere vogels broeden.

4. Resultaten veldonderzoek

De planlocatie is op 23 november 2023, 9 april 2024 en 3 juli 2024 door [S] bezocht in het kader van de quickscan en de aanvullende veldbeoordeling. Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van groeiplaatsen van hogere planten en het voorkomen van fauna, die beschermd zijn.

Tevens is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten.

Afbeelding 4.1 plangebied I

Afbeelding 4.2 plangebied (met op de achtergrond kassen van Limagrain)

Afbeelding 4.3 omgeving plangebied (zuidelijk van plangebied: polder tussen plangebied en N2000)

4.1 Biotopen en soorten

De verschillende biotopen in het plangebied bestaan uit:

- + (half)verharde infra
- + akker/wegberm
- + open water

(Half)verharde infra

De infra voorzieningen; (half)verharde paden en wegen vormen geen essentieel leefgebied voor beschermde soorten, er zijn geen beschermde soorten op de verharding aangetroffen.

Akker/wegberm

Een groot deel van het plangebied bestaat uit open grootschalige gebruikte akkers (monocultuur). Ook hier is geen beschermde flora aangetroffen. Aan de rand van de akker is een houtduif, haas en fazant gezien.

Open water

Aan de oevers van het water kunnen diverse vogelsoorten tot broeden komen, zoals eenden, meerkoet, waterhoen etc. In het beperkt aanwezig riet kunnen ook soorten als kleine karekiet en rietzanger tot broeden komen. Aan de oevers van het water en het open water zelf worden geen ingrepen gedaan. Grote rietkragen of schorren ontbreken en derhalve niet geschikt als broedhabitat voor bruine kiekendief en/of blauwborst. Deze zijn ook niet als broedvogel ter plaatse waargenomen.

4.2 Waargenomen en te verwachten soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de vastgestelde biotopen is een overzicht gemaakt van de beschermde en/of bijzondere soorten die in het plangebied worden verwacht of daadwerkelijk zijn waargenomen tijdens de veldbezoeken.

Tabel 4.1: Te verwachten en waargenomen (vetgedrukte) soorten in het plangebied na veldbezoek let op vogels niet uitputtend

Soort		
Nederlandse naam	Beschermingsregime	Provinciale verordening
Zoogdieren		
Haas	Overige Soorten	
Egel	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Vos	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Ree	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Gewone dwergvleermuis	Habitatrichtlijn	
Ruige dwergvleermuis	Habitatrichtlijn	
Kleine dwergvleermuis	Habitatrichtlijn	
Meervleermuis	Habitatrichtlijn	
Watervleermuis	Habitatrichtlijn	
Baardvleermuis	Habitatrichtlijn	
Gewone grootoorvleermuis	Habitatrichtlijn	
Laatvlieger	Habitatrichtlijn	
Rosse vleermuis	Habitatrichtlijn	
Tweekleurige vleermuis	Habitatrichtlijn	
Bruine rat	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Dwergmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Aardmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Veldmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bosmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Huismuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Huisspitsmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Vogels		
Buizerd	Vogelrichtlijn, JBN	
Kerkuil	Vogelrichtlijn, JBN	
Ransuil	Vogelrichtlijn, JBN	
Steenuil	Vogelrichtlijn, JBN	
Torenvalk	Vogelrichtlijn	
Bruine kiekendief, niet broedend	Vogelrichtlijn, (aangewezen broedvogel)	
Witte kwikstaart	Vogelrichtlijn	
Huismus	Vogelrichtlijn, JBN	
Merel	Vogelrichtlijn	
Patrijs	Vogelrichtlijn	
Fazant	Vogelrichtlijn	
Koolmees	Vogelrichtlijn	
Ekster	Vogelrichtlijn	
Zwarte kraai	Vogelrichtlijn	
Kauw	Vogelrichtlijn	
Huiszwaluw	Vogelrichtlijn	
Kleine karekiet	Vogelrichtlijn	
Rietzanger	Vogelrichtlijn	
Cetti's zanger	Vogelrichtlijn	
Grauwe gans	Vogelrichtlijn	
Scholekster	Vogelrichtlijn	
Kievit	Vogelrichtlijn	
Spreeuw	Vogelrichtlijn	
Houtduif	Vogelrichtlijn	
Holenduif	Vogelrichtlijn	
Turkse tortel	Vogelrichtlijn	
Amfibieën en reptielen		
Kleine watersalamander	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Gewone pad	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bastaard kikker	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bruine kikker	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Flora		
-	-	

Toelichting tabel

Voor toelichting op beschermingsregime van de Omgevingswet (o.a. in Bal) wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 1

5. Toetsing van het project aan de Natuurwaarden

5.1 Beschrijving geplande activiteit

Het planvoornemen is om voor eigen energievoorziening binnen het plangebied (zie afbeelding 5.1) een windpark te realiseren. Dit voorgenomen windpark bestaat uit twee windturbines in een open polder.

5.2 Toetsing gebiedsbescherming Natura 2000

Er is geen sprake van blijvend oppervlakteverlies of versnippering ten opzichte van de huidige situatie. Het plangebied is niet gelegen in of direct nabij Natura2000 gebied. Effecten zoals oppervlakteverlies en/of versnippering zijn hierdoor op voorhand uit te sluiten. Effecten door stikstofdepositie zijn geen onderdeel van deze rapportage. Aangezien sprake is van een duurzame energievoorziening zal alleen in de bouwfase (mogelijk) sprake zijn van tijdelijke depositie op N2000. Deze stikstofbeoordeling wordt separaat getoetst. Omdat het windpark niet direct nabij (binnen 200 meter of minder) en afgeschermd van het N2000 gebied Westerschelde & Saeftinghe door twee dijken is gelegen worden directe negatieve effecten (verstoring etc.) ook op voorhand uitgesloten.

5.3 Toetsing soortbescherming

5.3.1 Vogelrichtlijnsoorten

Nesten van vogels worden verstoord door zowel bewegingen als geluid, maar niet elke vogel is even gevoelig. In het algemeen geldt dat regelmatige verstoring tijdens het broeden tot gevolg heeft dat het broedsel in de steek wordt gelaten door een gevoel van onveiligheid. Voor soorten die slechts één broedsel per jaar produceren betekent dit een verloren jaar. Voor vogels die meerdere broedsels per jaar produceren zijn de gevolgen veel minder desastreus. Die soorten kunnen dan een nieuwe broedplek zoeken en opnieuw eieren leggen en uit broeden.

Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode 15 februari - augustus, dan worden daarbij veelal broedende vogels verstoord. Alle nesten, eieren en jongen zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode.. Het is niet mogelijk om een vergunning te verkrijgen voor het vernielen/vernietigen van nesten van broedende vogels in kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Als er nesten aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen. Door de werkzaamheden buiten de periode 15 februari tot 1 augustus te plannen is het aannemelijk dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden. Verder is het algemeen bekend dat vogels als gevolg van aanwezigheid van windturbines (en draaiende bladen) onbedoelde aanvaringsslachtoffer worden. Een turbine op een gemiddelde locatie kent ca. 20 vogelslachtoffers per jaar. In gevallen in open polders gaat het in veel gevallen om een lage/gemiddelde aanvaringskans, waarvoor al dan niet met mitigatie door gerichte stilstand tijdens bepaalde perioden in de dag/periode in het jaar, een Omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit voor aan te vragen en verkrijgen valt. Op basis van uitgevoerd onderzoek zijn er op basis van expert judgement geen redenen om een hoger vogelslachtofferaantal dan de gemiddelde 20 vogels te verwachten; belangrijke/intensief gebruikte vlieglijnen over/door het plangebied zijn niet waargenomen.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende broedvogelsoorten is niet in het geding, mits de voorzorgsmaatregelen, zoals nadere gerichte maatregelen (beschreven in Hoofdstuk 6) worden toegepast. Eventuele noodzaak van mitigerende maatregelen (en onderbouwing hiervan voor vergunbaarheid) zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.

5.3.2 Vleermuizen

Op de locatie is geen sprake van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Binnen het plangebied zijn geen gebouwen of bomen aanwezig die als gevolg van de windturbines verdwijnen. Ook zijn er direct nabij de windturbines (binnen 200 meter van de voorgenomen turbinelocaties) geen bomen en of gebouwen aanwezig.

Ook passieve effecten op verblijfplaatsen kunnen hierdoor worden uitgesloten. Negatieve effecten op verblijfplaatsen kunnen hierdoor op voorhand worden uitgesloten.

Wel kan de locatie een diffuse foerageerfunctie vervullen. In de omgeving is echter meer dan voldoende (beter) foerageergebied aanwezig. En als gevolg van het planvoornemen worden er geen aanpassingen gedaan aan evt. vliegroutes (bomen, houtwallen, dijken allen behouden). Verder kunnen vleermuizen als gevolg van aanwezigheid van windturbines (en draaiende bladen) onbedoelde aanvaringsslachtoffer worden. In gevallen in open polders gaat het in veel gevallen om een lage aanvaringskans, waarvoor al dan niet met mitigatie door gerichte stilstand tijdens bepaalde weersomstandigheden in de nachturen, een Omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit voor aan te vragen en verkrijgen valt. Om de mate van aanvaringskans en aanwezige soorten vleermuizen te beoordelen is nader onderzoek uitgevoerd.

De veldbevindingen van het nader onderzoek bevestigen bovenstaande verwachting; tijdens het voorjaar/zomer zijn tijdens veldbezoeken enkel (op lage intensiteit) gewone dwergvleermuizen waargenomen. In het najaar is de intensiteit nog steeds relatief laag en is naast gewone dwergvleermuis ook ruige dwergvleermuis (diffuus migrerend) en in beperkter mate laatvlieger en/of rosse vleermuis waargenomen. Binnen het hele vleermuis actieve jaar zijn geen waarnemingen gedaan van belangrijke functies voor vleermuizen die als gevolg van het planvoornemen verdwijnen of aangetast worden. Als gevolg van het planvoornemen wordt er geen bebouwing gesloopt of worden bomen gekapt, waardoor verblijfplaatsen of vliegroutes of belangrijke foerageergebieden kunnen worden aangetast. Wel kan het noodzakelijk/wenselijk zijn om in de periode waarin de meeste vleermuisslachtoffers vallen mitigerende maatregelen te nemen om aanvaringsslachtoffers van turbines tot een minimum te beperken.

De gunstige staat van instandhouding van de potentieel in de omgeving van het plangebied verblijvende vleermuizen, wordt in de aan te vragen Omgevingsvergunning flora en fauna activiteit nader beschouwd. Negatieve effecten op verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes kunnen al wel op voorhand worden uitgesloten. Eventuele noodzaak van mitigerende maatregelen (en onderbouwing hiervan voor vergunbaarheid) zijn nader beschreven in hoofdstuk 6.

5.3.3 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden kunnen in theorie kleine zoogdieren worden verstoord en hun vaste verblijfplaatsen vernield. Onder kleine zoogdieren in het plangebied vallen: muizen, wezel, hermelijn, bunzing, haas, konijn, vos, egel, en mol. Na de nadere veldbeoordelingen kunnen essentiële functies voor kleine marterachtigen en konijn worden uitgesloten. Ter plaatse van het plangebied zijn geen individuen, sporen van deze soorten en holen aangetroffen die door deze soorten kunnen worden gebruikt.

Ook is het gebied of te open en te intensief bewerkt danwel te vochtig en hard om verblijfplaatsen in te realiseren.

Wel is bij het eerste veldbezoek haas in het plangebied waargenomen. Tijdens de vervolgb bezoeken is aanwezigheid van haas nader beoordeeld. Hieruit wordt geconcludeerd dat haas ter plaatse aanwezig is, maar beide beoogde turbinelocaties enkel (geen essentiële

functies aanwezig) uitmaakt van het groter en ruimer gebruikt leefgebied. Met als gevolg dat als gevolg van het planvoornemen geen essentieel leefgebied verloren gaat.

Worst case is het wel zinvol om een Omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit voor deze soort (tijdens bouwfase wanneer er vermoedelijk iets groter gebied gebruikt wordt als bouwplaats en laydownarea) aan te vragen.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende zoogdiersoorten is niet in het geding mits de voorzorgsmaatregelen, zoals nadere gerichte maatregelen (beschreven in Hoofdstuk 6) worden toegepast. Op locatie worden essentiële verblijfplaatsen en of functies van konijn en kleine marters uitgesloten. Haas is wel in het plangebied aanwezig. Beide turbinelocaties zijn onderdeel van een veel ruimer leefgebied van de soort. . Ook kunnen algemene soorten (met een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen zoals algemene muizen en egel) voorkomen, hiervoor geldt het zorgplichtprincipe.

5.3.4 Amfibieën en reptielen

Binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden kunnen diverse soorten amfibieën (gewone pad, bruine kikker, groene kikker, kleine watersalamander) voorkomen. Als gevolg van de werkzaamheden wordt er geen voortplantingswater aangetast. Wel kan in de directe omgeving van de plangebieden sprake zijn van een incidentele overwinteraar van algemene soorten waarvoor een provinciale vrijstelling voor verbodsbepalingen geldt.

Er zijn geen waarnemingen van rugstreeppad in de nabijheid van het plangebied bekend. Deze is wel in de verdere omgeving (Hansweert en Yerseke en Kapelse Moer) aanwezig. In de huidige situatie is er geen geschikt biotoop voor deze soorten. Wel wordt deze makkelijk tot bouwprojecten aangetrokken. Van belang is om bij de werkzaamheden indien niet noodzakelijk geen zand aan te voeren en tijdelijk water (ook sporen met tijdelijk water) te voorkomen.

De gunstige staat van instandhouding van algemeen voorkomende amfibieën en reptielen is niet in het geding, mits de voorzorgsmaatregelen, zoals nadere gerichte maatregelen (beschreven in Hoofdstuk 6) worden toegepast.

5.3.5 Vissen

Schade aan beschermde vissen wordt niet verwacht omdat er geen water in/nabij het plangebied is waardoor er geen negatieve effecten voor vissen optreden.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende vissen is niet in het geding.

5.3.6 Planten

Op de werklocatie zijn geen beschermde planten waargenomen. Op basis van de habitattypes worden beschermde planten in het plangebied ook niet verwacht.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende beschermde planten is niet in het geding.

5.3.7 Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelden.

De gunstige staat van instandhouding zal, met het in acht nemen van de mitigerende maatregelen, niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

6. Voorzorgsmaatregelen

6.1 Mitigerende maatregelen

Ter voorkoming van overtreding van verbodsbepalingen tijdens de werkzaamheden volgen hier de voorzorgsmaatregelen voor zowel gebiedsbescherming (paragraaf 5.2) en soortbescherming (paragraaf 5.3) gecombineerd.

- Uitvoering van de bouwfase buiten de broedperiode 15 februari tot 1 augustus. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan zorgvuldig handelen met betrekking tot algemene broedvogels (waaronder akkervogels), kleine grondgebonden zoogdieren en algemeen voorkomende amfibieën. Wanneer dit niet mogelijk is dient een ecologisch deskundige het terrein voorafgaande aan de werkzaamheden te beoordelen op evt. broedvogels en/of andere kwetsbare functies. Als deze niet worden aangetroffen is (wellicht met beperkingen, zoals het afzetten van beschermingszones van aanwezige nesten) ook werken (aanlegfase) binnen deze periode mogelijk. Voorbereidingswerkzaamheden (maaïen, voorbereidingswerk zoals realiseren bouwplaatsinrichting) dient wel buiten deze kwetsbare periode plaats te vinden.
- Door eventuele vegetatie voorafgaande aan de werkzaamheden (aanlegfase) kort te maaïen of als kale akker op te laten leveren wordt het gebied onaantrekkelijk gemaakt en gehouden voor de meeste soorten, deze zullen dan zelfstandig het plangebied verlaten. Hierdoor wordt invulling gegeven aan het Zorgplichtprincipe.
- Niet toepassen van (tijdelijke) verlichting voor het planvoornemen die uitstraalt naar boven en/of omliggende dijken/watgangen. Op deze wijze worden mogelijke functies (zoals een mogelijke vliegroute langs de dijken en/of watgangen door het plangebied) volledig behouden).
- Aangenomen wordt dat voor het planvoornemen geen zand hoeft te worden aangevoerd. Door verder tijdelijk water op de planlocatie te voorkomen (insporing bijv.) kan aantrekking van rugstreeppad worden voorkomen.
- Afhankelijk van de resultaten van het nader onderzoek (vogel- en vleermuisvliegbewegingen) kan het noodzakelijk zijn om mitigerende maatregelen te nemen (zoals gerichte stilstand tijdens bepaalde omstandigheden) om aanvaringsslachtoffers van deze soortgroepen te beperken en significant negatieve effecten op een of beide soortgroepen verder te beperken. Noodzaak hiervoor wordt nader beoordeeld in de Omgevingsvergunning flora- en faunaactiviteit. Indirecte mitigerende maatregelen zijn/worden al genomen door enerzijds gunstige plaatsing (in open akkergebied, niet nabij (buiten)dijken en of bos/oevergebieden. Evenals een aangepaste tiplaagte (van tenminste 39 meter waardoor lokale vogels en vleermuizen vooral onder de bewegende bladen langs bewegen.

6.2 Beoordeling vergunbaarheid

Gebiedsbescherming

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden worden negatieve effecten op beschermde natuurgebieden niet verwacht. Vanwege de aanwezige ecotopen van het plangebied worden essentiële functies voor aangewezen soorten eveneens niet of nauwelijks verwacht. Nader onderzoek dient hier uitsluitel over te geven.

Naar verwachting zijn er geen significant negatieve effecten als gevolg van het planvoornemen te verwachten waardoor wordt aangenomen dat een vergunning in kader van soortbescherming of niet noodzakelijk is of (als gevolg van tijdelijke stikstofdepositie) met een onderbouwing kan worden afgegeven.

Soortbescherming

Vanuit optreden van slachtoffers als gevolg van een windpark zijn twee soortgroepen het meest kritisch: vogels en vleermuizen.

Ieder windpark kent aanvaringsslachtoffers van vogels. Op een gemiddelde locatie zijn dat ca 20 vogels per turbine. Gezien de locatie: open polder wordt de locatie vooralsnog ingeschat op dit gemiddelde. Voor het planvoornemen is hierdoor een Omgevingsvergunning flora en fauna activiteit noodzakelijk waarin het voornemen nader getoetst wordt.

In het plangebied zijn geen aangewezen broedvogelsoorten aanwezig en is eveneens geen sprake van kwetsbare/verstoorbare intensief gebruikte vliegroutes of foerageergebieden die als gevolg van het planvoornemen verloren gaan. Hierdoor is er geen reden om aan te nemen dat een dergelijk Omgevingsvergunning flora en fauna activiteit niet vergund zou kunnen worden.

In zijn algemeenheid geldt voor het optreden van vleermuisslachtoffers in windparken dat vleermuissoorten die zijn aangepast aan het vliegen en/of foerageren in open omgeving (de zogenoemde areal hawkers) lopen het meeste risico om slachtoffer te worden.

In Nederland lijkt de kans het grootst dat de ruige dwergvleermuis, de gewone dwergvleermuis en de rosse vleermuis slachtoffer zullen worden van een aanvaring met een windturbine.

Dit zijn hoog risicosoorten als het om aanvaringen met windturbines gaat. De laatvlieger valt in een midden categorie risicosoort.

De kans op vleermuisslachtoffers is het grootst op locaties in bos en op locaties waar gestuwde trek plaatsvindt (kustzone, oevers grote meren). Ook op korte afstand van bos en bomenrijen is sprake van een verhoogd risico op slachtoffers. Gezien de locatie van het planvoornemen niet nabij dijken, de oevers/buitendijk van de Westerschelde en/of bos is gelegen, maar juist in open grootschalig gebruikt agrarisch gebied, wordt de kans op vleermuisslachtoffers vooralsnog ingeschat als laag. De eerste resultaten (voorjaarsmigratie/ voorjaar/zomer) bevestigingen vooralsnog deze inschatting. Door de relatief lage verwachte vleermuisactiviteit is het ook aannemelijk dat het aantal vleermuizen dat per jaar slachtoffer kan/zal worden van de turbines beperkt. Hierdoor is op basis van expert judgement of geen sprake van noodzakelijke/verplichte mitigatie danwel kan een noodzakelijke mitigatie (vermindering van aantal slachtoffers) gericht worden uitgevoerd door een standstilprincipe tijdens bepaalde weersomstandigheden in nachturen. (bijvoorbeeld in het najaar wanneer relatief gezien de meeste vleermuisslachtoffers te verwachten zijn). Vanwege plaatsing in open polder is vooralsnog er geen reden om aan te nemen dat de beoogde locatie niet vergunbaar is als gevolg van mogelijk niet te mitigeren vleermuisslachtoffers. Hierdoor is er geen reden om aan te nemen dat een dergelijke, al dan niet met miterende maatregelen (bijv. in de vorm van gerichte stilstand tijdens nachtelijke uren in het najaar onder bepaalde relatief windarme omstandigheden) een Omgevingsvergunning flora en fauna activiteit niet vergund zou kunnen worden.

Naast slachtoffers kan ook in bouwfase sprake zijn van beschermde functies (waar eventueel) een vergunning voor noodzakelijk is. Vanwege de aanwezigheid van haas wordt aanbevolen om voor deze soort (in de bouwfase) ook een omgevingsvergunning flora- en faun activiteit aan te vragen. Aangezien sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling (met groot maatschappelijk belang; het verduurzamen van de energiemarkt) kan voor haas onder dit belang een vergunning worden afgegeven.

Soort/soortgroep	Waargenomen	Omg.verg. ff activiteit nodig	Mitigatie	Compen-satie	Opmerkingen
Aangewezen (broedvogels)	Ja, maar niet broedend binnen plangebied	Ja, als mogelijk als incidenteel aanvarings-slachtoffer van bruine kiekendief	n.v.t.	n.v.t.	In soortenlijst voor Omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit opnemen. Incidenteel en als enkel exemplaar waargenomen.
Jaarrond beschermde vogels	Ja in omgeving van plangebied broedend aanwezig	Nee. Als gevolg van het planvoornemen gaan geen jaarrond beschermde nesten verloren, ook is geen sprake van significante aantasting van leefgebied	n.v.t.	n.v.t.	In ruime omgeving van plangebied jaarrond beschermde vogelnesten aanwezig (huismus, kerkuil roestplaats, ransuil, steenuil, huiszwaluw, buizerd, torenvalk etc.)
Overige vogelsoorten	Ja, geen HVP/belangrijke vliegroutes over/in plangebied. Wel algemene broedvogels en passerende vogels in diffuse trek	Ja , iedere windturbine kent jaarlijks een aantal vogelaanvaring-slachtoffers.	n.v.t.	n.v.t.	Verwachte vogels in soortenlijst voor Omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit opnemen. Vogeltellingen geven voornamelijk geen reden om kwetsbare vogelsoorten of grote aantallen vogelslachtoffers per turbine te verwachten.
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Mogelijk stilstand nazomer/najaar	n.v.t.	Jaarrond waargenomen in vleermuis actieve periode.
Ruige dwergvleermuis	Ja vooral in najaar aanwezig	Ja	Mogelijk stilstand najaar	n.v.t.	Met name in najaarsperiode ook aanwezig (naast gewone dwergvleermuis)
Laatvlieger	Ja beperkt overvliegend	Mogelijk, voornamelijk niet als jaarlijks verwacht slachtoffer	Profiteert van evt. stilstand dwergvleermuizen	n.v.t.	Beperkt aanwezig, vooral tweede helft van het jaar waarnemingen
Rosse vleermuis	Ja beperkt overvliegend	Mogelijk, voornamelijk niet als jaarlijks verwacht slachtoffer	Profiteert van evt. stilstand dwergvleermuizen	n.v.t.	Beperkt aanwezig, vooral tweede helft van het jaar waarnemingen
Water/meervleermuis	Ja, hetzij incidenteel	Nee/mogelijk	n.v.t.	n.v.t.	Incidenteel waargenomen: soorten met lage kans op aanvaring. In combinatie met waarnemingen geen tot hooguit incidenteel kans om slachtoffer te worden.
Hermelijn, bunzing, wezel, hermelijn en/of steenmarter	Nee	nee	n.v.t.	n.v.t.	Mogelijk wel in omgeving aanwezig. In plangebied zijn geen beschermde functies aangetoond.
Haas	Ja enkel buiten plan	Nee, evt. worst case meenemen voor bouwfase	Werkzaamheden begeleiden ter plaatse van turbinevoet	N.v.t. hooguit tijdelijke effecten	

Resume

Vanuit gebiedsbescherming is vanwege de relatieve afstand (> 1,0 km tot N2000) er geen negatieve effecten te verwachten behalve evt. stikstofdepositie. Aangenomen wordt dat deze tijdelijke stikstofdepositie (bouwfase) nader onderbouwd kan worden in een ecologische onderbouwing, mede aangezien deze noodzakelijk is voor een verder duurzame ontwikkeling.

Ieder windpark kent vogel- en vleermuisslachtoffers. Als gevolg daarvan is het noodzakelijk om een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit aan te vragen. Op basis van de voorlopige resultaten van het uitgevoerd nader onderzoek, de locatie van het plangebied (in grootschalig open akkergebied) en de voorgenomen laagste tiplaagte (van 39 meter) is het voorzienbaar dat er geen sprake is van een hoog risico locatie voor vogels en vleermuizen en een groter dan gemiddeld aantal slachtoffers voor beide soortgroepen. Vooralsnog lijken er geen directe beperkingen t.a.v. vergunbaarheid en er is op basis van literatuur en uitgevoerde slachtoffermonitoringen op (vergelijkbare) locaties in Zeeland geen reden om aan te nemen dat een windpark van een beperkt aantal windturbines in open poldergebied zal leiden tot een situatie die significant negatieve effecten heeft op beschermde vogel-/vleermuissoorten wat niet op te lossen/te mitigeren is door bijv. gerichte stilstand.

Mogelijk is het dus wel noodzakelijk is om mitigatie toe te passen, deze kan worden ingevuld door aanpassing in de bouwfase en (indien nodig) gerichte stilstand in specifieke periode(n) ter beperking van het aantal slachtoffers. Deze mitigerende maatregelen worden veelvuldig toegepast (en zijn elk bewezen technieken/effectief gebleken methoden).

Tot slot is vooral in de bouwfase sprake van aanwezigheid van haas in het plangebied die beperkte vermindering van leefgebied kent, hoewel essentiële functies niet aanwezig zijn is zekerheidshalve het aan te bevelen om vanuit worst case haas mee te nemen in de Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit tijdens de bouwfase (grootste ruimtebeslag omgeving).

De genoemde beoordeling is een indicatie van de vergunbaarheid, het is uiteraard aan bevoegd gezag (provincie Zeeland) om deze vergunbaarheid in uiteindelijke vergunningaanvragen definitief te beoordelen.

7. Conclusies en aanbevelingen

Kort samengevat is het resultaat van de quickscan:

- Tijdens het planvoornemen wordt geen N2000 en/of NNN aangetast. Het plangebied is niet in Natura2000 en/of NNN gelegen. Hierdoor is oppervlakteverlies en versnippering op voorhand uitgesloten. Ook verstoring is vanwege de afstand en ligging (zijn enkele dijken tussen planlocatie en beschermde gebieden aanwezig) op voorhand uit te sluit. Stikstofdepositie maakt geen onderdeel uit van deze toetsing.
- In en grenzend aan het plangebied komen broedvogels voor. Er blijft voldoende potentieel foerageergebied vrij van verstoringen en er is geen verwijdering van bomen met jaarrond beschermde nesten voorzien. Door mitigerende maatregelen toe te passen, zoals buiten het broed- en voortplantingsseizoen (15 februari t/m 1 augustus) werken, en behoud van de haas, worden de verbodsbepalingen niet overtreden.
- Op de planlocatie komen algemene zoogdieren en amfibieën voor, die weliswaar beschermd zijn, maar zo algemeen dat hun voortbestaan niet wordt bedreigd. Voor kleine marterachtigen ontbreekt dekking. Voorlopige resultaten tonen aanwezigheid van haas, maar afwezigheid van beschermde functies van konijn en marterachtigen.
- Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig (geschiktheid ontbreekt). Waarschijnlijk wordt de locatie door vleermuizen diffuus gebruikt (als foerageergebied). Dit is op basis van de quickscan niet te bevestigen danwel uit te sluiten. Verder kan het gebied gebruikt worden als vliegroute. Omdat het planvoornemen geen negatieve effecten heeft op deze mogelijke functies. En er direct nabij het plangebied beter foerageergebied aanwezig is, is het enkel noodzakelijk om deze mogelijke functies in stand te houden (door het niet toe te passen van verlichting die uitstraalt op dijken en de watergangen
- Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten geldt (ook/wel) de bepaling van zorgplicht (Bal Art 11.27). Door het naleven van de voorzorgsmaatregelen (hoofdstuk 6) kan de zorgplicht goed worden ingepast in het werk.
- Een Vergunning voor het onderdeel soortbescherming is vanwege de aannemelijke vogel- en vleermuisslachtoffers aan de orde. Ook wordt aanbevolen om vanuit worst case tijdens de bouwfase een Omgevingsvergunning flora en fauna activiteit voor haas aan te vragen. Afhankelijk van de resultaten van het nader onderzoek kan het nodig zijn om (ter beperking van vogel- en/of vleermuisslachtoffers mitigatie toe te passen; bijv. in de vorm van gerichte stilstand voor een of meer soortgroepen. Deze toepassing is een bewezen techniek en zorgt (indien nodig) voor significante reductie van slachtoffers.
- Een basis aan voorzorgsmaatregelen zit al in het principeverzoek: de turbines hebben geen plaatsing pal aan de buitendijk (extra risico voor migrerende vogel- en vleermuissoorten) en de tiplaagte heeft afstand van tenminste van 39 m boven maaiveld (waardoor veel lokale vogel- en vleermuissoorten hier veilig onderdoor vliegen). Hierdoor wordt aangenomen dat een Omgevingsvergunning flora en fauna activiteit voor beide soortgroepen afgegeven kan worden.
De genoemde beoordeling is een indicatie van de vergunbaarheid, het is aan bevoegd gezag (provincie Zeeland) om deze vergunbaarheid in uiteindelijke vergunningaanvragen definitief te beoordelen.

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Omgevingswet vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 11.27 Bal (zorgplicht). Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Literatuur

Broekhuizen, M.S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren KNNV, Utrecht

Diepenbeek, A. van, 1999. Veldgids diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Lilipaly S.J. & M. Sluijter 2024. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2023. Rijkswaterstaat, Centrale informatievoorziening Rapport BM 24.07 Deltamilieu Projecten Rapportnr. 2024-05, Vlissingen.

Strumpel, T. & Strijbosch H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Wynhoff, I., Swaay, van C., & Made van der J., Veldgids Vlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Websites:

www.BIJ12.nl

www.natura2000.nl

www.NDFF.nl (geraadpleegd 17 december 2024)

www.floron.nl

www.Ravon.nl

www.sovon.nl

www.vlinderstichting.nl

www.telmee.nl

www.zeeland.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de oude Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wnb).

Per 01/01/2024 zijn alle onderdelen (beleidsneutraal) overgegaan in de Omgevingswet.

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermingen Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2024 ook opgenomen in de Omgevingswet. Deze wet omvat de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden, de bescherming van Vogelrichtlijnsoorten en overige soorten. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking.

Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status.

In het Bal zijn meerdere specifieke zorgplichten opgenomen, waaronder in artikel 11.27 dat toeziet op de specifieke zorgplicht voor onder meer flora- en fauna-activiteiten. In het eerste lid is een vergelijkbare zorgplicht opgenomen als onder de algemene zorgplicht, namelijk dat degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben:

1. alle maatregelen neemt die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
2. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
3. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

In het tweede lid van artikel 11.27 Bal wordt de invulling van de specifieke zorgplicht voor Flora- en fauna-activiteiten nader uitgewerkt. Hierin staat dat de plicht 'in ieder geval' (dus een niet-limitatieve opsomming) inhoudt dat wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van bepaalde soorten en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Verwezen wordt naar de volgende soorten:

- van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX (de nationaal beschermde soorten) of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3° Ow.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.

De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

De werkingssfeer van de Omgevingswet aangaande beschermde soorten is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overall** in Nederland bescherming.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Omgevingswet uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- **Overige 'nationaal beschermde' soorten:**
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boommarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermde soorten die zijn vrijgesteld geldt de ook 'specifieke zorgplicht' (artikel 11.27, Bal). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen en verschillende functies zijn niet allen gelijk. Als meest 'veilige' periode voor de meeste soorten geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half oktober, de periode waarin de broed- en jongen voortbrengtijd veelal achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

S Art. 5.2 lid 2

De informatie uit documenten betreft tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen